

Satakunnan Vihreät ry
/ Laura Pullinen

VASTAUS SATAKUNNAN VIHREIDEN MAAKUNTAVALTUUSTORYHMÄN ALOITTEESEEN

Satakunnan Vihreät ry on tehnyt kirjallisen aloitteen puolueettoman kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaation perustamisesta satakuntaan. Aloite on annettu Satakuntaliiton maakuntavaltuuston puheenjohtajalle 13.5.2022 pidetyssä kokouksessa. Maakuntavaltuusto päätti 13.5.2022/§13 lähettää aloitteen maakuntahallituksen valmisteltavaksi.

Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti 30.5.2022/§53 saattaa Satakunnan vihreän valtuustoryhmän maakuntavaltuustossa tekemän aloitteen puolueettoman kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaation perustamisesta Satakuntaan alueiden käytön ja aluekehityksen toimialojen valmisteltavaksi. Vastauksen valmistelu aloitettiin aluekehityksen ja alueiden käytön toimialojen välisellä yhteistyöllä kesäkuussa 2022. Valmistelun alkuvaiheessa todettiin, että vastauksen valmistelussa esiin nousee myös taloudellisia kysymyksiä, joten valmisteluun liitettiin mukaan myös Satakuntaliiton hallinnon toimiala. Vastauksen valmistelua on jatkettu toimialojen yhteistyönä vuoden 2022 syksyllä.

Satakunnan vihreän maakuntavaltuustoryhmän valtuustoaloite

Satakunnan vihreän maakuntavaltuustoryhmän valtuustoaloitteessa esitetään puolueettoman kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaation perustamista Satakuntaan.

Taustaksi aloitteelle on esitetty, että Varsinais-Suomessa on vuodesta 2008 toiminut puolueeton asiantuntijaorganisaatio Valonia, jonka toimenkuvaan kuuluu ilmasto-, ympäristö- ja kestävän kehityksen ohjelmien laadinta, sekä hankkeiden ideointi, suunnittelu ja fasilitointi, osin myös aktiivinen toteutus. Yhteydenpito kuntien luottamushenkilöihin ja viranhaltijoihin on tiivistä.

Aloitteessa on todettu, että Satakunnasta puuttuu vastaava aktiivinen hankkeita käynnistävä ja sparraava asiantuntijaorganisaatio. Vihreä valtuustoryhmä näkee, että Valonian kaltaiselle kehitysorganisaatiolle olisi tällä hetkellä suuri tilaus. Satakunnan vihreän valtuustoryhmän aloitteessa esitetään, että Satakuntaliitto

- selvittää mahdollisuutta luoda Satakuntaan Valonian kaltainen asiantuntijaorganisaatio
- selvittää asiantuntijaorganisaation mahdollisen rahoituspohjan
- ohjaisi perustettavan organisaation toimintaa
- kokoaisi kuntien edustajista ohjausryhmän perustettavalle asiantuntijaorganisaatiolle

Varsinais-Suomen liiton osana toimiva Valonia

Varsinais-Suomen liiton osana toimiva Varsinais-Suomen kuntien yhteinen asiantuntijaorganisaatio Valonia on erikoistunut ympäristö- ja energia-asioihin sekä kestäväan kehitykseen.

Valonia tekee työtä liittyen muun muassa energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan, kiertotalouteen, kestäväan liikkumiseen, vesiensuojeluun ja jätevesien hallintaan, kestäviin julkisiin hankintoihin sekä ympäristökasvatukseen. Valonia toimii pääosin hankeyhteistyössä kuntien kanssa sekä niiden ja eri sidosryhmien (yritykset, tutkimus ja koulutus, kolmas sektori) välillä, välittää tietoa ja kehittää käytännön ratkaisuja ja materiaaleja kestäväan yhteiskunnan rakentamiseksi.

Valonian ohjausryhmän jäsenet edustavat kuntia, yrityksiä, alueellisia organisaatioita sekä korkeakouluja. Ohjausryhmä ohjaa ja tukee keskuksen strategista ja ohjelmaston suunnittelua. Laadittu Ohjelma 2030 luo raamit ja tavoitteet kuntien kestäväystyölle ja Valonian toiminnalle vuosille 2021-2030. Ohjelman teemoina on hiilineutraali Varsinais-Suomi, monimuotoinen luonto ja luonnonvarojen kestävä käyttö.

Vuonna 2022 Valoniassa on töissä vajaat 20 työntekijää. Toiminnan perusrahoitus tulee Varsinais-Suomen kunnilta, mutta suurin osa toiminnasta rahoitetaan EU:n, eri ministeriöiden ja muiden rahoittajien hankerahoituksella. Toimintakertomuksen mukaan Valonian kuntaraha oli vuonna 2021 n. 300 000 € kokonaisrahoituksen ollessa noin 990 000 €.

Valonian toimenkuvaa vastaavien tehtävien parissa toimivat organisaatiot Satakunnassa

Satakunnassa toimii useita organisaatioita, joiden tehtäviin lukeutuu Varsinais-Suomen liiton yhteydessä toimivan Valonian toimenkuvan kaltaisia tehtäviä.

Satakuntalaisten kuntien omistama *Prizztech Oy* on elinkeino- ja kehitysyritys, jonka tavoitteena on Satakunnan elinvoiman vahvistaminen tukemalla yritysten kasvua ja kehittymistä automaation ja robotiikan, bio- ja kiertotalouden, energiaratkaisujen, hyvinvointiteknologian, liiketoiminnan kasvun ja kehittämisen, tapahtumateollisuuden ja teknologiametallien osalta. Prizztech Oy on perustettu vuonna 1989 (Prizztech Oy nimisenä vuodesta 1993). Yhtiössä työskentelee noin 38 henkilöä hankkeiden määrästä riippuen.

Vuonna 1989 perustetun *Pyhäjärvi-instituutin* tehtävänä on edistää elintarviketaloutta sekä ympäristöä koskevaa koulutusta, tutkimusta ja kehitystä. Pyhäjärvi-instituutti suunnittelee ja toteuttaa monipuolisesti elintarvikealan, vesiensuojelun ja bionalouden kehittämis-, tutkimus- ja koulutushankkeita. Tavoitteena on Satakunnan elintarviketuotannon kilpailukyvyyn turvaaminen kestävästi sekä vesien tilan parantaminen, tietouden lisääminen ja soveltaminen vesistöjen kunnostuksessa. Pyhäjärvi-instituuttisäätiötä johtaa hallitus, jossa ovat edustettuina Euran, Eurajoen, Rauman ja Säskylän kunnat sekä *Apetit Ruoka Oy*, *HKScan Finland Oy* sekä Turun yliopisto. Pyhäjärvi-instituutissa työskentelee n. 20 työntekijää hankkeiden määrästä riippuen.

Satafood Kehittämisyhdistys ry toteuttaa monipuolisia alkutuotantoon, elintarvike- ja ympäristöteknologioihin liittyviä kehityshankkeita tiiviissä yhteistyössä yritysten, tuottajien ja tutkimustahojen kanssa. Satafoodilla on ruoka- ja elintarvikeketjun lisäksi asiantuntemusta myös biomateriaalien ja sivuvirtojen osa-alueilta. Satafoodin henkilökunta koostuu maatalous-, elintarvike- ja ympäristöalan asiantuntijoista. Satafood kehittämissyhdystys ry:n hallitukseen kuuluvat yritysten edustajien lisäksi Satamalan, Huittisten ja Kankaanpään kaupunkien edustajat. Henkilöstöä Satafoodilla on keskimäärin 15. Yhdistys on perustettu vuonna 1999.

ProAgria on maatalouden kehittämis- ja asiantuntijaorganisaatio, mikä tekee tiivistä yhteistyötä elintarvikeketjun toimijoiden kanssa. ProAgria kehittää maaseutua, ruokakasvatusta ja yritystoimintaa monipuolisten hankkeiden kautta. Hankkeiden tavoitteena on mm. edistää ilmastokestävää maataloutta, hiilen sidontaa, ilmastonmuutokseen sopeutumista, vesistöjen ravinnekuormitusten vähentämistä, ravinnekierrätystä ja vesien suojelua. ProAgria Länsi-Suomi toimii Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueella. ProAgria Länsi-Suomi ry:n jäseninä ovat kunnissa ja kylissä toimivat jäsenyhdistykset, rittäjät ja yksityiset henkilöt.

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) panostaa teollisuuskorkeakouluna teollisuuden uudistumista tukevaan koulutukseen sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Satakunnan ammattikorkeakoulun resurssiviisauden tutkimuskokonaisuus on monialainen tutkijoiden ja asiantuntijoiden yhteenliittymä, joka edistää Satakunnan maakunnassa toimivien yritysten ja yhteisöjen ekologisen jalanjäljen pienentämistä sekä satakuntalaisen toimintaympäristön kehittämistä maakunnan kestäväen kehityksen ja kilpailukyvyn turvaamiseksi. Matkailun kehittämiskeskuksessa kehitetään kestävä matkailualaa, merilogistiikan tutkimuskeskuksessa pyritään tehostamaan toimintaa sekä edistämään vihreää ja sinistä kasvua ja RoboAI tutkimus- ja tuotekehityskeskuksessa keskitytään hyvinvointi- ja terveysteknologian kehittämiseen teknologiametalli- ja akkuklusterin tukemiseen. Satakunnan ilmasto- ja energiastrategia päivitettiin Satakunnan ammattikorkeakoulussa CANEMURE-hankkeessa (EU:n Lifehanke) maakunnan ilmastotyön tueksi ja taustamateriaaliksi.

Länsirannikon koulutus Oy (WinNova) ja Satakunnan koulutuskuntayhtymä (SataEdu) ovat toteuttaneet useita kestäväen kehitykseen tai uusiutuvaan energiaan liittyviä EAKR-hankkeita ohjelmakaudella 2014-2020. SataEdu mm. vetää kansallista ammatillisten oppilaitosten kestäväen kehityksen hanketta (VASKI-hanke)

Satakuntaliiton kestäväen kehitykseen liittyvät tehtävät

Satakuntaliiton tehtävänä on perussopimuksen mukaisesti hyvän ympäristön turvaaminen. Lakiin alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta perustuen maakunnan liiton tehtävänä on edistää luonnonvarojen kestävä käyttöä ja ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista ja laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä sekä vastaa suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Hyvän ympäristön turvaamista edistetään Satakuntaliitossa ensisijaisesti maakunnan suunnittelutyössä ja yksityiskohtaisemman suunnittelun ja hankkeiden sekä päätösten yhteydessä. Hyvän ympäristön turvaamista edistetään myös osallistamalla maakunnallisiin ja ylimaakunnallisiin työryhmiin ja tekemällä yhteistyötä kuntien, viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Satakuntaliitto koordinoi muun muassa Satakunnan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmän toimintaa yhteistyössä Porin kaupungin kanssa ja Satakunnan suurpetoyhteistyöryhmän (Satapeto) toimintaa yhteistyössä Suomen riistakeskus Satakunnan kanssa. Vuonna 2019 aloitti uutena ryhmänä Satakunnan luontoselvitystyön yhteistyöryhmä, Sataluonto, jonka toiminta keskittyy maakunnallisen luontoselvitystyön päivittämisprosessiin. Luontoselvitystyön päivittäminen liittyy Satakunnan maakuntakaavan toteuttamisen seurantaan ja käynnistyneen Satakunnan maakuntakaavan 2050 päivittämiseen. Kuntien, viranomaisten, sidosryhmien ja tutkimuksen välistä ympäristöyhteistyötä on puolestaan pyritty edistämään toteuttamalla aika ajoin Ympäristöntutkimus ja Satakunta – verkostoitumistapaamisia, kuten vuonna 2019 toteutettu luontoteemaan liittyvä tapahtuma. Äänimaisemanäkökulmaa on pyritty edistämään erilaisin selvityksin ja esimerkiksi vuonna 2014 toteutettiin [Satakunnan äänikysely](#).

Lisäksi Satakuntaliiton alueiden käytön toimialan edustajat osallistuvat muun muassa Satakunnan vesien- ja merenhoidon toteuttamisen edistämiseen (Vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä, [SATAVESI, Vesivisio 2050](#)) ja niihin liittyviin yhteistyöryhmiin, Kokemaenjoen vesistöalueen [tulvaryhmän](#) toimintaan sekä muihin yhteistyö- ja hankeryhmiin (esim. [Satakunnan riistaneuvosto](#), Satakunnan Kulttuuriympäristötyöryhmä, Alueellinen merimetsotyöryhmä, [Susi Life \(LIFE BOREALWOLF\)](#)).

Satakuntaliitolla on parhaillaan käynnissä ympäristöministeriön avustama Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa -hanke. Hankkeen keskeinen tavoite on edistää Satakunnan alueellista [ilmastotyötä](#) huomioimalla paikalliset erityispiirteet ja kannustamalla etenkin uusia kuntia lähtemään mukaan ilmastotyöhön tarjoamalla ajankohtaista ilmastotietoa ja mahdollisuuksia verkostoitua. Tilanekartoituksen lisäksi luodaan toimintamalli, miten Satakuntaliitto voi maakunnallisena toimijana jatkossa tukea kuntien ilmastotyötä. Hankkeessa toteutetaan yleinen ilmatorahoitusta koskeva neuvonta kunnille: asiantuntijatuki, neuvontapalvelu sekä erilaiset infotilaisuudet. Hankkeen tueksi on koottu Satakunnan ilmastoyhteistyöryhmä, joka on koottu pääosin Satakunnan kuntien edustajista.

Satakuntaliitto toimii ohjelmakaudella 2021 - 2027 EU:n EAKR- ja JTF-hankkeita rahoittavana välittävänä toimielimenä Satakunnassa. Tehtävä edellyttää puolueettomuutta ja neutraaliutta hakijatahoihin nähden. Aluekehityksen toimialan henkilöt ovat myös esteellisiä osallistumaan Satakuntaliiton hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen (HVJ) perusteella minkään hankkeen kehittelyyn tai toteutukseen aktiivisina toimijoina. Varsinais-Suomen liitto ei toimi vastaavana välittävänä toimielimenä.

Satakuntaliiton vastaus kestävän kehityksen asiantuntijuuden vahvistamiseen Satakunnassa

Satakunnassa on useita organisaatioita, jota toimivat kestävän kehityksen parissa ja tuottavat kehityshankkeita ja osaamista Satakuntaan. Satakuntaliitto katsoo, että Valonian kaltaisen asiantuntijaorganisaation perustaminen Satakuntaan toisi osin päällekkäistä työtä muissa organisaatioissa tehtävän työn kanssa. Samalla organisaation perustaminen Satakuntaliittoon tai Satakuntaliiton ohjaamana voisi vaarantaa Satakuntaliiton puolueetonta asemaa välittävänä toimielimenä. Ottaen huomioon Satakunnan kuntien nykyiset resurssit Satakuntaliitto katsoo, ettei uuden osittain kuntarahoitteen organisaation perustamiselle Satakuntaliiton yhteyteen ole edellytyksiä.

Satakuntaliitto tekee edellä mainittujen organisaatioiden kanssa tiivistä yhteistyötä. Satakuntaliiton näkemys on, että Satakunnassa toiminnassa olevien organisaatioiden työtä kestävän kehityksen edistämiseksi Satakunnassa tulee jatkossakin tukea ja pyrkiä vahvistamaan eri keinoin. Yksi mahdollisuus on kutsua edellä mainitut tahot yhteiskokoukseen, jossa pohdittaisiin mahdollisia kestävän kehityksen edistämiseen liittyviä kehittämistoimia ja toimien maakunnallista kattavuutta.

Satakuntaliitto on sitoutunut vuonna 2022 Ympäristöministeriön sekä Työ- ja elinkeinoministeriön käynnistämään Kiertotalouden Green Deal -toimintamalliin. Satakuntaliitto pyrkii toiminnan kautta aktivoimaan ja koordinoimaan osaltaan kiertotaloutta edistävää toimintaa Satakunnassa.

Satakuntaliiton virasto pitää tärkeänä, että ilmastotyötä pyritään edelleen vahvistamaan Satakuntaliitossa. Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta on tullut voimaan 1.9.2022. Lain 17 §:ssä esitettyihin maakunnan liiton tehtäviin on lisätty ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen edistäminen. Satakuntaliiton parhaillaan käynnissä olevan ympäristöministeriön avustaman Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa -hankkeen tavoitteena on edistää alueellista ilmastotyötä ja luoda toimintamalli, miten Satakuntaliitto voi maakunnallisena toimijana jatkossa tukea kuntien ilmastotyötä. Hanke päättyy vuoden 2023 toukokuussa. Satakuntaliitto pyrkii jatkamaan alueellisen ilmastotyön edistämistä ja kuntien ilmastotyön tukemista hankkeessa luotujen toimintamallien mukaisesti. **Satakuntaliitto selvittää myös tarpeet ja mahdollisuudet ilmastokoordinaattorin tehtävän perustamiseksi tulevaisuudessa. Näin Satakuntaliitto pystyisi nykyistä paremmin ja pitkäjänteisesti vastaamaan edellä mainitun lain velvoitteeseen edistää ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista.**

Vastaus edellä mainittuun valtuustoaloitteeseen on valmisteltu Satakuntaliiton virastossa maakuntahallituksen toimeksiannosta aluekehityksen, alueiden käytön ja hallinnon toimialoilla.

SATAKUNTALIITTO
Maakuntavaltuusto